

Ayuntamiento de Cádiz

Obra Social
Fundació "la Caixa"

AUGUSTE RODIN A CADIS

Dossier de premsa

Obra Social "la Caixa" i Ajuntament de Cadis

Escultures instal·lades a la Calle Ancha
del 13 d'octubre al 24 de novembre de 2010

L'Obra Social "la Caixa" i l'Ajuntament de Cadis presenten set escultures monumentals del mestre francès en el context del programa *Art al Carrer* de la Fundació "la Caixa"

Auguste Rodin a Cadis

No solament va revolucionar l'art de l'escultura, que havia quedat relegat a tediosa disciplina i reduït a mer monument commemoratiu, sinó que també va demostrar la seua modernitat quan va apostar per exposar les seues escultures a l'aire lliure. Precisament, més d'un segle després, algunes de les obres més famoses d'Auguste Rodin (París, 1840 - Meudon, 1917) s'erigixen sobre la via pública de Cadis en una iniciativa conjunta de l'Obra Social "la Caixa" i l'Ajuntament d'aquesta ciutat. Concretament, a la Calle Ancha. *Auguste Rodin a Cadis* reünix set escultures monumentals del Musée Rodin de París: *El Pensador* (que el mestre va concebre en un inici per a formar part del grup escultòric de *La Porta de l'Infern*, però que va acabar cobrant vida autònoma), i sis estudis dels sis prohoms que conformen el *Monument als burgesos de Calais*. L'exposició forma part del programa *Art al Carrer*, una iniciativa pionera de l'Obra Social "la Caixa", l'objectiu de la qual és el de traure l'art de les sales d'exposicions, tornar-lo a l'espai públic i provocar un diàleg amb l'arquitectura. Mai millor dit en el cas de Rodin, el qual va concebre les seues escultures per a ser exposades a l'aire lliure.

Les set escultures monumentals que conformen l'exposició *Auguste Rodin a Cadis*, comissariada per Hélène Marraud, del Musée Rodin de París, es troben instal·lades a la Calle Ancha de Cadis des del 13 d'octubre al 24 de novembre de 2010.

La mostra forma part del programa *Art al Carrer* de l'Obra Social "la Caixa", i s'ha pogut veure a Madrid, Barcelona, Màlaga, Palma, Granada, Valladolid, Sevilla, Bilbao i Saragossa, entre d'altres.

Cadis, 13 d'octubre de 2010.- La alcaldessa de Cadis, Teófila Martínez; el delegat general de "la Caixa" a Extremadura, Cadis i Huelva, Miquel Ángel Palanco, i el secretari general de la Fundació "la Caixa" Lluís Reverter; han inaugurat avui l'exposició *Auguste Rodin a Cadis*.

La col·laboració entre la Fundació "la Caixa" i el Musée Rodin de París no és nova. Des de 1996, ambdós institucions han mantingut una estreta relació que ja s'ha traduït en altres cinc exposicions: *Auguste Rodin i la seua relació amb Espanya*, que es va presentar a Saragossa l'any 1996 i que reflectia el vincle que el mestre va mantindre amb el nostre país com a conseqüència de l'amistat amb el pintor basc Ignacio Zuloaga; una mostra del mestre que va visitar l'any 2000 Sevilla, Saragossa i Bilbao; la retrospectiva *Auguste Rodin*, que es va inaugurar en el marc de Salamanca 2002 i reunia un conjunt excepcional d'escultures en bronze i marbre que mostrava el procés de creació del mestre; *Els penediments de Rodin*, una selecció de fotos i dibuixos inèdits que complementava la mostra anterior i mostrava la utilització de la fotografia com a material de treball per part de l'artista al llarg de la seua trajectòria; i, finalment, *Rodin i la revolució de l'escultura. De Camille Claudel a Giacometti* (CaixaForum Barcelona, 2004-05), que reflectia fins a quin punt el gran mestre va revolucionar un art, el de l'escultura. Ara, l'exposició *Auguste Rodin a Cadis* demostra la modernitat de Rodin, que va apostar per exposar les seues escultures a l'aire lliure.

No hi ha dubte que el principal objectiu de Rodin era acostar més les obres al passejant, a tot el món. I és que, quan l'escultura «invadix» la ciutat, no hi ha una altra raó: quan Rodin tria col·locar el monumental grup *dels burgesos de Calais* sobre un alt pedestal perquè l'escultura es retalle sobre el cel, o quan, al contrari, ho fa sobre un pedestal molt baix «per tal que el públic pugui penetrar en l'essència del tema, com en les sepultures de les esglésies», la intenció de l'artista sempre és buscar l'harmonia entre el lloc i la representació, pensant en l'espectador. Vegem per exemple el cas d'El *pensador*: tant al 1906, quan va ser col·locat al bell mig de la capital francesa enfront d'un Panteó que ret homenatge als hòmens il·lustres; com al 1922, moment en què va ocupar el seu lloc als jardins del Musée Rodin, l'escultura s'adapta al seu espai, i passa de ser una imatge de caràcter més polític i social a convertir-se en la tan coneguda representació del creador universal. En tot cas, la seua destinació final és el públic, a l'encontre del qual acudix eliminant les fronteres entre l'art i la vida.

La ciutat de Cadis es convertix ara en l'espai d'exposició de l'obra de Rodin. La Calle Ancha, els seus habitants i visitants conformen un viu i inèdit marc per a estes monumentals estàtues. El lloc té la seua pròpia memòria, i l'escultura universalitat, i en eixa confluència troba l'obra una nova lectura.

Auguste Rodin

A. Rodin (París, 1840 – Meudon, 1917) va iniciar la seua formació artística a l'edat de catorze anys de la mà de Lecoq de Boisbaudran i Louis-Pierre-Louis-Pierre Gustave Fort a l'Escola Imperial Especial. Després d'un breu període en un orde religiós, va tornar a la vida laica per a seguir els cursos de Barye al Museum i va començar a treballar en l'estudi de Carrier-Belleuse. El viatge que va realitzar a Itàlia l'any 1875 li va permetre observar als clàssics, sobretot Miquel Àngel, i a partir d'aquell moment es va dedicar a crear sense interrupció formes eternes, com *L'Edat de bronze*, *L'Home que camina* o *Sant Joan Baptista*, en un univers molt personal.

A finals del segle XIX el seu prestigi va augmentar considerablement i va rebre l'encàrrec de realitzar una porta monumental de bronze destinada al futur Museu d'Arts Decoratives de París. Rodin es va inspirar en l'imaginari de Dant per a crear *La Porta de l'Infern* i va representar escenes com l'agonia d'Ugolino i figures retorçudes que simbolitzaven els condemnats. Durant esta època, Rodin va rebre diversos encàrrecs com ara *Els Burgesos de Calais* o els monuments a Víctor Hugo i a Honoré de Balzac. Al 1890, juntament amb Carrière, Puvis de Chavannes, Dalou i Messonier, va fundar la Societat Nacional de Belles Arts.

El paper de Rodin en el context artístic de l'època és molt important. Va retratar els seus amics i les celebritats del món de l'art, les lletres i la política, i sempre va plasmar una dimensió personal i humana en les seues obres. A partir de 1908 va iniciar una sèrie d'escultures centrades en el moviment del cos al ballar, fascinat per la llibertat de gestos i postures. En conjunt, l'obra de Rodin, situada en el canvi de segle, ofereix una gran varietat d'estils, materials i suports. L'artista creava lliurement, utilitzava múltiples combinacions i desenvolupava conceptes originals que ara continuen constituint una referència per a l'art contemporani.

El Pensador

A partir de 1880, data de l'encàrrec de *La Porta de l'Infern*, Rodin va pensar a incloure en la composició una figura de Dant que dominara la Porta i que contemplara davall els seus peus el desenvolupament de la tragèdia de la *Divina Comèdia*. Esta figura, originàriament titulada *El poeta*, es va convertir en *El Pensador*. L'any 1904 l'artista explicava esta transformació: “*El Pensador* té una història. En dies ja llunyans, estava ideant *La Porta de l'Infern*. Davant d'esta *Porta*, assentat en una roca, Dant, absorbit en una meditació profunda, concebia el pla del seu poema. Darrere d'ell hi havia Ugolino, Francesca, Paolo, tots els personatges de la *Divina Comèdia*. Este projecte no es va dur a terme. Prim, ascètic, dins la seua rígida vestidura, el meu Dant, separat del conjunt, no hauria tingut sentit. Seguint la meua primera inspiració, vaig idear un altre ‘pensador’, un home nu, ajupit sobre una roca, sobre la qual es retorcen els seus peus. Amb el puny contra les dents, està pensant. El pensament fecund s'elabora lentament al seu cervell. No és en absolut

un somiador, és un creador. Vaig fer la meua pròpia estàtua. “

En la seua grandària original (71 cm d'alçada), *El Pensador*, col·locat davall les *Tres Ombres*, domina la Porta; la vigorosa musculatura, inspirada en el *Tors del 'Belvedere'*, i la tensió interioritzada de l'escultura remetent, com quasi sempre, a la lliçó de Miquel Àngel. De la mateixa manera que moltes figures de *La Porta de l'Infern*, *El Pensador*, en efecte, s'havia convertit en un tema autònom. Va ser exposat per primera vegada a Copenhaguen i després v ser augmentat, entre 1902 i 1904: la versió gran en alçaps (181 cm d'alçada) va ser exposada al 1904 a Londres i, el mateix any, es va exposar el bronze a París.

L'obra va provocar prou polèmica entre els visitants del Saló i entre la premsa; un grup d'amics de Rodin va proposar, un poc a manera de repte, promoure una subscripció nacional a fi d'oferir *El Pensador* a la ciutat de París en la seua grandària original. Rodin va triar el Panteó com a lloc d'exposició. L'estàtua va ser inaugurada el 21 d'abril de 1906 però, com que obstaculitzava el desenvolupament de les cerimònies, va ser traslladada al Museu Rodin l'any 1921. Un altre gran *Pensador* va ser erigit sobre la tomba de l'escultor en Meudon.

Monument als Burgesos de Calais

L'episodi de la devoció heroica dels Burgesos de Calais, un dels més cèlebres de l'història de França, se situa durant la Guerra dels Cent Anys, en la que es van enfrontar França i Anglaterra. Al 1347, Eduard III va assetjar el port de Calais, al nord de França, i va declarar que actuaria amb indulgència si sis notables (els burgesos) acceptaven entregar-se davant d'ell en camisa, amb el cap i els peus nus i una corda al coll, i li presentaven les claus de la ciutat. Eustache de Saint-Pierre i cinc dels seus companys van acceptar sacrificar les seues vides a fi de salvar la ciutat, però la reina va intercedir i va obtenir el perdó per a ells. Diversos alcaldes de Calais, desitjosos de commemorar este acte insòlit, van pensar a encarregar una escultura que el glorificara. Es van plantejar diversos projectes, que no van tindre continuïtat, i fins a 1884 no es va tornar a considerar l'assumpte. Va ser aleshores quan Rodin va ser triat per a realitzar-la. El primer esbós ens mostra un grup de sis herois instal·lats sobre un pedestal segons les normes artístiques de l'època; no obstant això, la imatge d'estos sis hòmens abatuts i resignats ja s'allunyava de la del grup heroic d'acord amb la tradició acadèmica del segle XIX.

Rodin va treballar intensament en el projecte. El gran model del grup va ser presentat al 1889 en l'exposició *Monet-Rodin* i va resultar ser la peça clau de totes les presentades. Això no obstant, l'alcalde de Calais s'havia retirat al 1885 i el comitè per a la realització de l'estàtua havia fet fallida al 1886. A més a més, el disseny de Rodin havia evolucionat considerablement. La proposta que va presentar en el sentit de suprimir el sòcol de l'estàtua li va ocasionar grans retrets per part dels

qui li havien fet l'encàrrec. L'escultor proposava, en efecte, una visió original, molt avançada per a la seua època, que infringia les normes habituals que regien l'estatuària monumental: "el grup, perquè resulte impressionant, ha d'instal·lar-se a nivell de terra, de manera que es pugui penetrar millor en l'aspecte de la misèria i del sacrifici del drama".

El projecte es va reprendre al 1893. Finalment, havent reunit ja els fons, el monument (que pesa més de dos tones) va ser inaugurat el 3 de juny de 1895 però, desafortunadament, va ser col·locat sobre un pedestal al centre d'un jardí xicotet: "jo volia fer segellar les meues estàtues, unes darrere d'altres, davant de l'Ajuntament de Calais, al nivell de les lloses de la plaça, com un rosari vivent de patiment i sacrifici. Crec que hauria causat un fort impacte. Però van rebutjar el meu projecte i van imposar un pedestal tan poc agraciat com superflu". Només a l'acabar la Segona Guerra Mundial la ciutat de Calais va respectar la voluntat de l'escultor i va presentar el grup al nivell del sòl, tal com es pot contemplar a París, Filadèlfia i Tòquio.

En realitat, la idea general de Rodin de fer-nos entrar a arran de terra en el drama que es desenvolupa davant dels nostres ulls era massa revolucionària com per a no topetar amb el gust oficial que regia els destins de les belles arts durant la Tercera República. Si examinem les sis figures una per una, esta impressió no fa sinó confirmar-se: *Eustache de Saint-Pierre*, el vell, guia amb força i determinació el grup dels sis herois; *Jean d'Aire*, amb aire resolt i viril, porta les claus de la ciutat que està a punt d'oferir al rei d'Anglaterra en senyal de vassallatge; *Andrieu d'Andres*, amb el cap entre les mans, expressa tota la desesperació de la renúncia heroic; *Pierre de Wissant* mostra un moment de dubte quan es dirigix juntament amb el grup cap a la mort; el seu germà *Jacques de Wissant* camina cap a un destí inevitable i, finalment, *Jean de Fiennes*, obrint els braços, simbolitza la joventut sacrificada a l'acte heroic. Rodin, que s'oposa a qualsevol confessió anecdòtica o supèrflua i rebutja la tipologia acadèmica, presenta una obra poderosa i única de caràcter universal.

Auguste Rodin a Cadis

Del 13 d'octubre al 24 de novembre de 2010

Inauguració: dimecres 13 d'octubre, a las 12 h

Servici d'informació

www.lacaixa.es/obrasocial

Tel. 902 223 040

Per a més informació:

Departament de Comunicació Obra Social “la Caixa”

Isabel Giménez Torres – 954 29 62 75 / igimenez@lacaixa.es

Josué García: 638 146330. jgarcial@fundaciolacaixa.es

<http://www.lacaixa.es/obrasocial>

Sala de premsa multimèdia

<http://premsa.lacaixa.es/obrasocial>